



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Stvdiis Generalibvs, Pvblicis Gymnasijs, eorumq. priuiligijs. Cap.
Vigesimvmnonvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

Non tamen ponantur pensiones in fauorem filiorum in ecclesijs possessis ab eorum parentibus, sess. 25. de reform. gen. cap. 15. Et si habens pensionem ordinari cupit consentiente episcopo, eam extinguere non potest sine licentia eiusdem episcopi. sess. 21. de reformat. cap. 2. §. patrimonium, (sicuti in alijs sine licentia Pape, licet gratis possit remitti. idem Nauar. eo. Man. c. 23. nu. 3.) Bigamis laicis, nec item concedendæ, ex constitutione Pij V. sum. Pon. sacrosanctum, in prin. 1568. an. 3. & hæc circa Concil. reliqua ad materiam remittimus ad tra-

statum, & qq. doctissimi viri Dom. Hieronymi Gigantis, de pens. & quod obtinens dicat horas Beatæ Mar. supra, lib. 1. cap. 20. nu. 24. Quamuis non teneatur ad tria illa onera, hospitalitatem, onera episcopalia, & procuracionem visitantibus. c. extirpanda, de præb. ca. prohibemus. de censib. Et quod non soluatur sine expeditione litterarum, saltem in conscientia. Gom. in reg. de non iud. quæst. 14. Licet valeat quod soluatur pensio sola supplicatione expedita, sine alia expeditione bullarum, supra lib. 1. cap. 33. post nu. 1. &c.

DE STUDIIS GENERALIBVS, PV- blicis Gymasijs, eorumq. priuilegijs.

CAP. VIGESIMVM NONVM.

S V M M A R I V M.

- 1 *Studium variarum scientiarum in Ecclesijs diuitibus, & populosis esse debet.*
- 2 *Studia generalia debent esse ordinata pro augmento Religionis, & disciplina ecclesiastica.*
- 3 *Philosophi qua præcipue in studijs obseruare tenentur ex decreto Concil. Later.*
- 4 *Decretum Concil. Lateran. de studijs generalibus publicari debet ab ordinarijs.*
- 5 *Lectio sacra scriptura procuranda est in publicis studijs, & Gymnasijs.*
- 6 *Rectores studiorum, & vniuersitatum tenentur obseruare decreta Concil. Trident.*
- 7 *Professores cuiuslibet scientia in principio debent facere professionem fidei.*
- 8 *Magistri Grammatices ad eandem professionem tenentur.*
- 9 *Magistri Grammatices assumi debent idem de magistris, & doctoribus.*
- 10 *Clerici dum sunt in studijs habentur, ut presentes circa beneficia. Vbi idem de magistris, & doctoribus.*
- 11 *Clerici debent assistere studijs ut gaudeant priuilegijs.*
- 12 *Curiosus in quo differat studiosus.*
- 13 *Studentes ex quibus euadant perfecti.*
- 14 *Gymnasijs præpositi sunt immunes a muneribus ciuilibus.*
- 15 *Nominati ad beneficia, non promouentur nisi examinati ab episcopo. Fal-
lis*

LIBER SECVNDVS.

- lit, vt ibidem .
 16 Roma dicitur communis Mater .
 17 Scholaris si moriat ur sine herede, suc-
 cedit collegium excluso fisco .
 18 Magistri honorādi sunt a discipulis .
 19 Magistri assumēdi quas quantitates .

- habere debent .
 20 Littera Hebraica, & Caldea mul-
 tum conferunt ad interpretationē
 sacrae scripturae .
 21 Inuentores litterarum, qui fuerint
 a principio .

Animarum saluti sic sancta
 Ecclesia est intentā, vt se-
 quatur vestigia Christi sui
 sponsi, qui animam suam
 posuit pro ouibus suis. Ioan. cap. 10.
 exindeque curā ipsarum inuigilet,
 atque non negligi, a ceteris, quibus
 onus est, mandat: in Conc. Triden.
 de refor. sess. 23. c. 1. c. Alma mater,
 de senten. excom. lib. 6. cap. 1. §. 1. de
 reliq. & ven. sanct. eod. lib. ad id at-
 tendens animas primum fieri erudi-
 tas, demum linguas. Sap. c. 1. Imper-
 ator. in proce. ff. §. illud vero, quia
 corrui anima sine virtutibus. gl. in
 cap. o propheta, prima quēst. 1. Sicut
 enim hominum genus, homines, ita
 animarum genus virtutes sunt. Ete-
 nim familiā hominum splendore
 generis nobilitantur, animarum au-
 tem clarificatur gratia splendore
 virtutis. D. Ambros. in lib. de Noe,
 & Arca, ca. 4. quod adherendo Deo,
 quis consequitur, a quo, *Omne da-
 tum optimum, & omne donum perfe-
 ctū est, Iac. 1. c. 1. Vnde David, psal.
 111. Initiū sapientia timor Domini;
 intellectus bonus omnibus faciētibus
 eum.* † Ideo adhuc pro complemēto
 visitationis in hac parte aliqua sūt cō-
 sideranda, quę diriguntur ad bonum
 commune, & ex quibus regimen ip-
 sarum ecclesiarum possit dignis com-
 mitti. Vnde cura est episcoporū in
 magnis, & populosis Ciuitatibus pro-
 curari studiū diuersarum scientiarū,

iuxta Constit. synodus Eugenij Pa-
 pæ, in cap. de quibusdam. 37. dist. vbi
 inquit. *De quibusdam locis (vt ad nos
 refertur) neque magistros, neque curā
 inueniri pro studio litteratum, idcir-
 co ab vniuersis episcopis subiectis ple-
 bibus, & alijs locis, in quibus necessitas
 occurrerit, omnino cura, & diligētia
 habeatur, vt magistri, & doctores cō-
 stituātur, qui studia litterarū, libera-
 liumque artium dogmata assidue doceāt,
 quia in his maxime Diuinā manife-
 statur, atque declaratur mādāta. Et in
 cap. relatum. ead. dist. cum alijs pluri-
 bus, non de hoc mundo, quia. Sa-
 piētia huius mūdi stultitia est apud
 Deum. 1. ad Cor. cap. 3. Iob. cap. 5.
 Compræhendam sapientes in astutia
 eorum. & psal. 93. Dominus scit cogi-
 tationes hominū, quoniam vanæ sūt.*
 † Quibus studijs erectis, Episcopus
 omnia visitare debet, statuta, refor-
 mationes, constitutiones, modum, &
 dies, vt diligenter præscrutetur, si
 omnia sunt ordinata pro augmento
 Religionis, & ecclesiasticæ discipli-
 næ, & si quę minus se habent, possit
 corrigere, & emendare, iuxta decre-
 tum Concil. Triden. sess. 25. de refor.
 gen. c. 2. §. sed, & aliqua. Vbi, quan-
 do vniuersitates, & studia immediate
 subsunt Romano Pontifici, ipsa visi-
 tanda relinquuntur personis delega-
 tis per ipsum sum. Pont. §. quæ vero.
 Sicuti plurimā disposuit Eugenius
 Quartus, reformando, in Const. in-
 cip.

cip. a supremo Patre. 1432. an. 2. con-
 firmantur. Enim reformationes datæ
 studijs erectis, ne ex ipsarum obliuio-
 ne, opera debita omitterentur. Atq;
 3 id adnotetur principaliter in ipsis stu-
 dijs, vt decretum Latera. Consil. cele-
 brati sub Leon. X. (licet incepti a
 Julio II.) anno 1513, sess. 8. obser-
 uetur. Quod philosophi in eorum
 lectionibus, & conclusionibus expli-
 cent omnia, quæ a recta fide nostra
 christiana deuiarent, vt de immortali-
 tate animæ, de eius vnitae, de mun-
 di æternitate, & simil. in his verita-
 tem religionis christiane manifestan-
 do declarent. & pro posse doceant
 resoluentes argumenta ipsorum phi-
 losophorum, cum, & auctoritatibus
 etiam gentilium ipsorum vanitas cõ-
 uincatur. ead. di. 77. cap. si quid, Non
 pollendo sophistico apparatu in am-
 bitiosa obstentatione verborum, ex
 doctrina Boe. de discipl. scol. cap. 6.
 quam merito Augustinus lib. 2. de
 doctr. christ. cap. 36. dixit esse libidi-
 nem rixandi, & puerilem quamdam
 obstentationem vincendi aduersariũ
 (& contra dicta philosophorum vide
 multa per Nauar. in prelud. man.)
 4 † Quod adeo obseruandum est, vt
 exinde iniunctum sit ordinarijs in
 principio studij singulis annis publi-
 cate debeant rectoribus ipsarum Vni-
 uersitatum, decreta ipsius Conc. Ge-
 ner. concernentia studia litterarũ ex-
 p̄scripto apposito in fine. *In virtute
 sãctæ obedientie*: quia, & anima intel-
 lectiua immortalis est, & cui libet cor-
 pori humano infundit, vna unicuiq;
 vt ead. sess. in princ. est autem præce-
 ptum iniunctum ipsis philosophis huius-
 iusmodi cõtinentiæ. (si propheta ver-
 ba publicanda erunt, quod & præstat)

*Insuper omnibus, & singulis philoso-
 phis in vniuersitatibus studiorum ge-
 ner alium, & alibi publice legentibus
 districte præcipimus, vt cum philoso-
 phorum principia, aut conclusiones, in
 quibus a recta fide deuiare noscuntur,
 auditoribus suis legerint, seu explica-
 uerint, quæ de hac de immortalitate
 animæ, aut vnitae, & munditæ-
 ritate, ac alia huiusmodi, tenentur
 eisdem veritatem religionis christi-
 ne omni conatu manifestam facere,
 & persuadendo pro posse docere, ac
 omni studio huiusmodi philosophorũ
 argumenta, cum omnia solubilia exi-
 stant, pro vitijs excludere, atque re-
 sathera. Hucusque Conc. vnde dixit
 Apost. de philosophis mundi ad Co-
 loss. cap. 2. *Vt idete ne quis vos decipiat
 per philosophiam, & inanem falla-
 ciam, secundum traditionem homi-
 num, secundum elementa mundi, &
 non secundum Christum.* Jo in Qui-
 bus vniuersitatibus, & Gymnasijs pu-
 blicis procurandum est, vt vbi nõ ad-
 est lectio sacræ scripturæ instituat, &
 vbi est dimissa restituatur, hortatur
 enim plurimum ad hoc laudabile in-
 stitutum sãctæ synodus pietatem, &
 charitatem Religiosorum Principũ,
 & Reipublic. sess. 5. Conc. Trid. de re-
 form. cap. 9. in Gymnasijs: Quanta-
 namque sit vtilitas ipsius lectionis, sa-
 tis diximus supra. lib. 1. cap. 17. vbi ad-
 plenũ: & inde ipsi lectores sacræ scri-
 pturæ præferendi sunt alijs professori-
 bus, cum doceant homines, qualiter
 salutem animarũ procurare debeant.
 multa inquit Honorius III. sum. Põ-
 in cap. si. de mag. per illud Apost. in
 post. ad Tim. cap. 3. ibi. *Quæ re p̄f-
 sunt instruere ad salutem, per fidem,
 quæ est in Christo Iesu: omnis scriptu-
 ra diui-**

ra diuinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia, vt perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus. *Estote vos perfecti*, (dicit dom. Matth. capit. 5.) *Sicut, & pater vester celestis perfectus est.* Idq. maxime, vt Rectores ipsarum vniuersitatum, & studiorum generalium obseruent decreta præfati Conc. Trident. vt omnes professores doceant, quæ ad catholicam fidem pertinent, cum iuramento ad id astringentes: ex alio decreto iusd. Concil. sess. 25. de reform. gene. cap. 2. §. ad hæc omnes, non torquentes verba, & sententias sacre scripturæ, ad scurrilia, & fabulosa, & similia, alias vt temeratores, & violatores verbi Dei puniendi essent. sess. 4. in decreto, de edit. & v. sacr. libr. §. post hæc. Sic enim nomē doctoris licite tribuetur. Quia vere docere, est fidem christianam humanis pectoribus inserere, nam iuxta dictum D. August. lib. 4. de doctrin. Christ. cap. 10. circa finem. Is est docēdi optimus modus, quo fit, vt qui audit, verū audiāt, & quod audit intelligat, & cap. 12. non, vt sciatur, quid agēdum sit, sed iam, vt agatur, quod scitur. Quæ, vt efficacius exequantur, & præstantius, debēt oēs professores quarumcumq. artium in principio professionē fidei facere, promittētes docere alios, quod ipsi asserunt firmiter credere. alleg. c. 2. §. citato, iuxta tenorē Bullæ Pii III. de qua supra pluries meminim⁹. Ex quo fit, vt doceantur quæ vera sunt, & dedoceantur quæ mala, vt ibidem dicit August. adducto c. 10. Non vacillando auctoritatem diuinarū scri-

pturarum, quia alias fides titubare diceretur. eod. tit. lib. 1. c. 37. per August. Ampliandō hoc de proffione fidei ad ludi magistros, seu grammatices præceptores, vt & ipsi ad id etiam teneantur, & fortius quia teneros pueros edocere habent, qui faciles sunt ad accipiendū, quod porrigitur. Vnde, & de ipsis disposuit Concil. Later. prædictum sub eod. Pont. sess. 9. c. 7. sub hac forma. *Statuimus, vt magistri scolarium, & præceptores pueros suos, siue adoloscētes, ne dum in Grammatica, & Rhetorica ceteris huiusmodi instruere debēt, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionē pertinet, vt sunt Præcepta Diuina, Articuli fidei, sacri Hymni, & Psalmi, ac Sæctorū vita diebus Festiuis nihil aliud eos docere possint, quā in rebus ad Religionē, & bonos mores pertinētibus, eosque in illis instruere, hortari, & cogere, in quāvis possint, teneantur, ne dū ad Missas, sed etiam ad Vesperas, diuinaq. Officia audienda, ad ecclesias accedant, similiter ad sermones audiendos impellant, nihilque cōtra bonos mores, aut quod ad impietate inducat eis legere permittāt.* Quæ cū necessaria sint, & ex quibus utilitas maxima prouenit pro salute animarū, ne ex defectu paupertatis restaret adimpleri, magis ad pauperes respiciēdo, qui ex benignitate naturæ ppter docilitatē ingenij obscurāt intellectu, nō habentes in bonis, quō sibi cōsulerēt: puidēdū est in omni ecclesia cathedrali esse magistrū grammatices, qui clericos eiusdē, & scholares pauperes doceat: assignato ei aliquo beneficio iuxt. institutū piū in sanctæ ecclesiæ cap. 1. de mag. clem. 1. in fin. eo. titu.

& decretum Conc. Trid. sess. 5. de re-
for. c. 1. §. ecclesie vero. qui magister
aliquam habeat docendi formam,
pro vt supra diximus in materia se-
10 minarij. lib. 1. c. 16. n. 14. † Ipsorumq.
studiorum causa fauorabilis iudica-
tur, vt clerici in studijs generalibus
degentes pro presentibus habeantur
in suis ecclesijs (de studio theo-
logie, & canonum secundum al-
quos) accipiendo redditus preben-
darum, & beneficiorum per quin-
quennium, & non vltra. cod. tit. de
mag. c. si. confirmatum in eo. Cōc. Tri-
sess. 5. de refo. c. 1. §. docentes. Quod
ad ipsos magistros theologie exten-
ditur per ipsum. c. fin. & Nauar. am-
pliat etiam ad docentes Canones in
Man. c. 25. nu. 58. in fi. Non tamen
quotidiane distributiones debentur,
quia ipse interessentibus tantum di-
uinis dantur. c. licet vobis. de preb.
Cum non veniant appellatione be-
neficij, nec sint de corpore beneficij. 13
Rota decis. 306. in antiq. & supra est
dictum, licet Fel. dissentiat cons. 18.
21 nu. 4. † Quod tamen ipsi clerici assi-
stant studijs, non dimittendo, vagan-
tes. Quia vnus actus scientificus non
facit quem studiosum, sed continua-
tio. Nam nec vna hirundo facit ver-
Phil. 1. ethi. Nec vnus flos. Bal. in l. 1.
col. 2. ff. de iustit. & iur. & dixi in fa-
mil. sing. in l. 5. nu. 36. non dimitten-
do per publica spectacula, confabu-
lationes vanas, & scurrilia. Quia tan-
diu retinentur scolarium priuilegia,
quamdiu ad ociositatem non perue-
nitur. Gul. bened. in sua longa Repet.
c. Raynutius in verb. dotem n. 65.
de testam. gl. in auct. statuimus vt nul-
lus. C. de episco. & cler. attenden-
tes pietatem, & religionem, fugien-

tes malas conuersationes, alias non
gaudent, & *Qui non laborent, & non
manducent.* 2. ad Thessal. cap. 3. leg.
quauis. ff. de dam. infec. quia sic per-
uenitur ad virtutem, de virt. & vit. c.
12. 1. † Ideo scolares debent esse studio-
si, non curiosi, nam vt inquit August.
in libro, quem de Vtil. cred. ad Ho-
nor. scripsit. c. 9. Curiosus requirit,
quæ nihil ad se attinent, sed studio-
sus, quæ ad se pertinent, Vnde cu-
riosum sine conuitio non dicit, nec
studiosum sine laude, & perniciosam
curiositatem vocat tex. in c. 1. de po-
stul. prel. lib. 6. quia volunt quidam
esse Curiosi, vbi non expedit, & in-
perniciem inducunt. subdit gl. & mul-
ta de ipsa curiositate ponit Nauar. in
Man. c. 23. n. 24. cum seq. quando sit
venialis, vel mortalis, exempla tra-
dens. Curiosa item predicari apud
rudem plebem prohibet Conc. Tri-
sess. 25. de purgat. §. apud rudem, &
est princ. sess. † Quare ad eorum per-
fectionem notanda sunt recitata per
Fel. in rubr. eo. ut. de mag. vt sint in-
genio perspicaces, quod ex eo co-
gnoscimus, quod attente volunt au-
dire, vt adiando plerumq. dicantur
supplere ætatem, & legendo adhibe-
re lectionem visualem, & intellectu-
uam cum presentia, idē Fel. in prob.
decret. n. 8. dixi in famil. sing. in l. 1.
num. 9. Item perseverantes in labo-
re, cum assiduitate stantes in studio
perueniendo ad virtutes, ratione
quarum nomen assumpserunt, Ter-
tio fructuosi, post maturitatem acci-
piendo gradum optatum. Honor
.n. accrescit ex qualitate studij pro-
pter priuilegia, vt ibidem, & in clem.
fin. cod. tit. & ex honore, qui attri-
buitur, Quia, *Magno ubique pretio
virtus*

virtus estimatur. Valer. max. de
fact. antiq. lib. 5. cap. 4. loquens de
Coroliano. sicuti de Ioanne Andrea
Lucerna Iuris Canonici profecto ad
Papam, qui tam grate eum susce-
pit, dicendo cum salutatione: Bene
veniat, qui lux Iuris cognominatus
est. Anton. de prat. in proh. repert.
Ioan. Neuiz. in sua sylua lib. 2. fol.
14 187. † Vnde, vt magis Iura eis faue-
rent. iux. notat. per Imper. in auc. ha-
bita. C. Ne fil. pro parte. circa ipsa
studia, & Gymnasia consideratur.
Quod ipsi præpositi immunes sint
a muneribus ciuilibus. dicit tex. cum
sua glos. in l. sed, & reprobari. §. 1. ff.
de excus. tut. id est, qui in aliorum
exercitum laborant, scientias docen-
tes, licet Mod. Mediol. quam dure
consentiant in eor. tract. de mune-
rib. de quibus dictis semper dubita-
ui, cum sententias etiam contra perso-
nas ecclesiasticas teneant, memini su-
pra hoc libro c. 2. r. nu. 38. in fine, &
in hoc est ratio, quia fauor ipsorum
studiorum hoc requirit, (cum scientia
mundus illuminetur: ead. auct. habita,
ea præcipue Theologie, & Canonum
dirigendo animas in cælum cum chari-
tate, sine qua nemo transit ad Deum,
testatur Apost. in sua priori ad Cor.
15 cap. 13.) † Ita de ipsorum studiorum
honore videm⁹ in alio, quod ad be-
neficia ecclesiastica null⁹ promoueri
potest, etiam quod sit nominatus a
Nuntijs Sed. Apost. nisi fuerit exami-
natus, & idoneus repert⁹ ab ordina-
rio, quibuscumque non obstantibus.
iux. decretum Conc. Trid. sess. 7. de
reform. cap. 13. tamen non procedit
in presentatis, & electis, seu nomi-
natis ab vniuersitatibus, & collegijs
generalium studiorum, cod. cap. §.

presentatis. ex fauore ipsorum studio-
rum dicit alius tex. eiusd. Conc. sess.
25. de reform. gen. cap. 9. §. reliqui,
quamuis Dec. in cap. proposuisti. de
probat. dicat Promotores non iura
de sufficientia scholaris. refert. Ioan.
Neuiz. in sylua. lib. 2. fol. 206. Est
tamen præsumptio, & conicietia gra-
uata, & quia iurant de credulitate
per Ias. in l. ad. monendi. de iur. iur.
ff. que etiam approbatur, quia ab ap-
16 probatis. † Quod studium generale
primū dicitur esse in Vrbe, que est
cōis mater. ea. l. sed & re. pbari, & ibi
studētes gaudēt multis priuilegijs, &
recipiūt integros fructus ecclesiasti-
cos. de priuil. lib. 6. cap. cum diuer-
fis, & per septennium, quod quis ab-
sit a sua ecclesia, dispēsat episcop⁹,
& seruire per Vicarium, dummodo
infra annum assumatur ordo sub-
diaconatus. cap. cum ex eo. de elect.
sed quando a curia conceditur ab ef-
se causa studij, nisi accedat consen-
sus ordinarij, non suffragatur. Sic
declarauit Pius iv. in sua regul. Can-
cell. incip. Sanctissimus, 24. Nouem-
1564. anno v. Ne per importunitatē,
& falsitatem quid supplicaretur,
quod esset a rei veritate alienum, &
ipse Summ. Pont. non concessisset.
arg. cap. si aliquando de sent. excom-
mun. † Aliud etiam priuilegium ip-
17 sorum studiorum, & vniuersitatum
recitat Afflict. in const. si quando. de
no. ba. post. num. 10. quod si scholaris
moriatur in studio sine hærede, suc-
cedat Vniuersitas ipsa scholarium,
non autem fiscus, adducit Nicol. de
Neapo. in l. formularij C. de Tract.
lib. 12. quod, & de alijs collegijs di-
cimus. Gul. bened. de testam. c. Ray-
nutius, in verbo, & vxorē nomine
ff 2 decis.

decif. 5. num. 335. & simile est de iure communi, tamquam in materia peregrinorum. arg. C. co m. de success. auct. omnes peregrini. Ut episcopus dispenset excluso fisco. de quo
 18 dictum est supra. † Debent tamen ipsi studentes in honore habere suos magistros, & doctores, ex quorum studijs animi ipsorum elucescunt. I. a quibus. ff. de donat. Ut in eis imperium quodammodo habere dicantur, corrigere, & repræhendere discipulos, & vagantes leuiter, non tamen asperè. iuxta not. per tex. & per doct. in c. ad audientiam apostolatus nostri. de homic. Et exinde dicatur honorem esse magistri bonos habere discipulos: Imperator in proh. ff. in fine. vbi Cagnol. nu. 292. Reuerentiã doctoribus magistris. Obedientiam infimul prælatis. arg. cap. fin. de con-
 19 fir. vtil. vel inut. † Et ipsi magistri assumendi, habeant quasdam qualitates admodum notandas, & vt primum in se haberint formã discipulorum. *Si quis non discipulus, quomodo Magister?* ex rescripto Greg. noni Pont. in cap. cum in magistrum. de elect. non semper inuentis vt, sed inueniendis. c. 6. §. quippe. Item mansuetudine vtendo, aliquando compatiendo elationi discipulorũ, vt in alio simili sunt versus. *Illustrata scientia, humilitas, recta, Innocentia decora* B. A. *Et certa scientia mobiles reddunt magistros.* *Item sint rigidi cã moderamine,* quia si feruaretur nimia humilitas regendi, frangeretur authoritas. 86. di. c. quando. Item sint antiqui non solum annis, sed experientia, quia ex hoc quis dicitur expertus in forma docẽ

di, secundum capacitatem, & ætatem audientium: Item diligentes, non negligendo scolares. Dicitur namque negligentia nouerca disciplinæ. Et vltimo fugiant arrogantiam. Nam aliter bonum operari in discipulos non possent: ex hoc dicta arrogantia, quia attendunt humiliter docere, quod sciunt, dilatando philacteria sua, magnificantes fimbrias. iux. Euang. Matth. c. 23. & ex
 20 Boet. de disci. scol. c. 6. † Plurimum etiam conficit, & quam necessarium pro interpretatione sacræ scripturæ, & vt melius ecclesia Dei gubernetur ipsos scholares litteras Hebræicas, Arabicas, & Caldeas discere, quod, & Clemens Quintus in Concil. Gener. Vienen. decreuerat obseruari. alleg. clement. 1. de mag. infert. scriptura Moysen, & Danielẽ scientia Aegyptiorum, & Caldæorum eruditos fuisse. 37. distinct. cap. legimus. §. sed contra, & S. Hieronymus lucidissimum ecclesiæ lumẽ ad intelligentiã sacræ scripturæ sibi adhibuit peritissimos Hebræos, sicut ipse met testatur, & iuxta interpretationem. 70. interpetrum Deo dictante, & procurate Ptolomeo Philadelpho Rege studiofo, & cupido habere omnes libros, qui a Leazarõ summo Pontifici missi fuerat. LXXII. Viri de duodecim tribubus, sex ex vnaquaque, quibus diuisim positis, factum est (& miraculose secundum August.) vt vna, & eadem sine dissonantia, inuenta sit edicio vniuersiusque. Nec mirandum, si dicantur. LXX. interpetres, cum fuerint. LXXII. quia Sacra scriptura modicum numerum si supera liquam summam superexcrescit, sæpe subiectet. In historia
 Scol.

Scol. hist. diuers. cap. 7. fol. 170. Ac etiam græcas litteras, quam maxime pro recognitione scripturarum antiquorum patrum, & doctorum (Sicuti multum prodest hodie ipsius sacræ scripturæ intelligentiæ ex varietate litterarum Amplissimus, & Doctissimus D. meus D. Gulielmus S. R. E. Cardin. Sylletus, quem insi-
21 gnem, & præditum peritia trium litterarum dicit D. Card. Hosius lib. 2. conf. brent. fol. 203. & in alio de sacram. Euchar. in lib. confess. fol. 290. ut omnes admirentur, scribit Iulius Pogianus in præfat. ad Chrysost. de Virgi. & Pius IV. Pont. Max. in necessarijs Conc. Tri. prout omnes Patres consulebant, opera sua & studio utebatur, cui etiam litterarum diuinarum studio illud semper plus addidit, vitæ sanctitatem, morum ho-

nestatem, & in pijs operibus indefessam diligentiam.) Quod de studio sacrorum canonum fortius dicimus pro regimine ecclesiæ, Namq. & in partibus, vbi non sunt hæretici in prælatum præfertur Canonista. Abb. singulariter in c. 1. de conf. & affin. Feli. conf. 13. dirige domine, n. cum simil. † Digni enim sunt honore inuentores ipsarum litterarum namq. Hebræarum referunt Moysem, Caldearum Abraam, Ægyptiarum Iam Reginam, Inachi filiam, Græcarum fænices, Cadmumq. ampliasse, quibus Ipodames, & Simonides sex adiunxerunt: Latinarum vero carmentem Nympham aliquibus postea superadditis, ad num. 22. ex glos. ad Boet. dedisci. scol. cap. 1. Ioan. Dried. lib. 3. de eccles. script. c. 5. col. 8. &c.

DE DOCTORIBVS, ET MEDICIS

promouendis.

CAP. TRIGESIMVM.

SUMMARIVM.

- 1 **D**octores cuiuslibet scientiæ debent bene facere professionem fidei.
- 2 **M**edici quid tenentur iurare in eorum promotione.
- 3 **E**piscopi debent publicare Constitutionem Pij V. de medicis.
- 4 **M**edici circa quæ sunt monendi.
- 5 **M**edici sunt honorandi triplici bono, nu. 7. & 8.
- 6 **M**edici quomodo tenentur mederi pauperi, & quid de diuite nolente soluere.
- 9 **M**edici quas debent obseruare qualitates circa infirmum.
- 10 **I**nfirmities plerumq. causantur a peccatis.
Virtus in infirmitate perficitur. nu. eod.